

OBCHODY MIĘDZYNARODOWEGO DNIA OCHRONY ZABYTEKÓW – JAK ŚWIĘTOWALIŚMY W TYM ROKU?

Posted on 26 kwietnia 2024

Za nami już większość wydarzeń zorganizowanych w ramach tegorocznych obchodów Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków. Narodowy Instytut Dziedzictwa zaplanował 20 spotkań, w 17 lokalizacjach, a główne obchody odbyły się 18 kwietnia w Zamku Królewskim w Warszawie.

Spotkania zorganizowane w ramach **obchodów Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków 2024** zostały zainaugurowane 9 kwietnia, podczas dni otwartych dla studentów w Oddziałach Terenowych NID w Toruniu i w Gdańsku. Za nami już wszystkie **20 wydarzeń**, w tym główne obchody w Zamku Królewskim w Warszawie. Były to konferencje, warsztaty, spacer, oprowadzania po obiektach zabytkowych, koncerty organowe i debaty. Niektóre z nich skierowane były do konkretnych grup – dzieci, młodzieży, rodzin czy społecznych opiekunów zabytków, inne były otwarte dla wszystkich zainteresowanych lokalnym dziedzictwem kulturowym. W drugiej połowie maja zaplanowane są jeszcze rodzinne obchody w [Warszawie](#), a więc jest jeszcze szansa dołączyć do wspólnego świętowania Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków.

Tematem przewodnim tegorocznych obchodów **Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków** jest **jubileusz 30-lecia pomników historii**. W 2024 roku mija 30 lat, odkąd pierwsze zabytki otrzymały status pomnika historii. Na początku lat dziewięćdziesiątych ówczesni członkowie Rady Ochrony Zabytków opracowali listę 100 obiektów spełniających kryteria opracowane dla miejsc światowego dziedzictwa z uwzględnieniem aspektu historycznego związanego z dziejami Polski. Na tej podstawie przygotowano pierwszą listę i 8 września 1994 roku, ówczesny Prezydent RP, Lech Wałęsa wydał zarządzenia ustanawiające pierwsze w Polsce pomniki historii. Wpisy uporządkowano alfabetycznie i tak na pierwszej pozycji pojawił się Biskupin. Kolejne pozycje to Jasna Góra w Częstochowie, zespół katedralny we Fromborku, XVII-wieczny zespół miejski w Gdańsku, katedra w Gnieźnie, Kazimierz Dolny, historyczny zespół miasta Krakowa, neolityczna kopalnia w Krzemionkach, zamek w Malborku, Ostrów Lednicki, Stare i Nowe Miasto w Toruniu, historyczny zespół miasta z traktem królewskim i Wilanowem w Warszawie, kopalnia soli w Wieliczce, zespół historycznego centrum Wrocławia oraz historyczny zespół miasta w Zamościu. W sumie, 8 września 1994 roku, pomnikami historii zostało 15 zabytków.

Z powodu jubileuszu, znaczna część tegorocznych obchodów MDOZ odbyła się w zabytkach uznanych za pomniki historii. Były to miejsca zarówno największe i z najdłuższym stażem na tej wyjątkowej liście, takie jak Zamek Królewski w Warszawie czy Sala Rady Miasta Krakowa, jak i najmłodszy pomnik historii, jakim jest kościół pod wezwaniem Trójcy Świętej w Żórawinie. To właśnie w pomnikach historii będących dumą lokalnych społeczności miały miejsce najbardziej wyjątkowe i ważne spotkania.

Tegoroczne obchody Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków połączyły konserwatorów, właścicieli zabytków, pasjonatów, lokalne władze i społeczności, aby wspólnie cieszyć się z tego, co udało się na przestrzeni ostatnich lat w zakresie ochrony zabytków osiągnąć i debatować nad wyzwaniami, które są jeszcze przed nami.

“Trzeba pamiętać i podkreślać, że zabytki są nie tylko atrakcją turystyczną, ale także materialnymi pamiątkami, które łączą nas z przeszłością i pozwalają odkrywać doświadczenia tych, którzy byli przed nami. Jesteśmy świadkami tego, jak krucho i podatne na zniszczenie jest dziedzictwo w obliczu konfliktów zbrojnych. Jego ochrona jest więc nie tylko obowiązkiem prawnym, ale także moralnym i etycznym “

– powiedziała **Bożena Żelazowska, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Generalna Konserwator Zabytków**, podczas wystąpienia otwierającego **główne obchody zorganizowane w Zamku Królewskim w Warszawie**.

Dyrektor Narodowego Instytutu Dziedzictwa, dr hab. Katarzyna Zalasieńska mówiła o 30-leciu pomników historii, zwracając uwagę na aktualne wyzwania związane z ocaleniem dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń:

“Ocalić najcenniejsze – to cel jednej z najważniejszych instytucji systemu ochrony zabytków w Polsce tj. „pomników historii”. Pomnik historii to nie tylko zaszczytny tytuł, przywilej, wsparcie, ale również wielkie zobowiązanie – nie tylko opiekunów tych miejsc, ale nas wszystkich. Pomniki historii są po to, aby zwrócić uwagę na to, jakie skarby mamy w swojej kulturze.”

“Ocalić najcenniejsze – to też wezwanie do działania, szczególnie aktualne wobec sytuacji za naszą wschodnią granicą. Jeszcze mocniej to wybrzmiewa, gdy w tle obchodów Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków pojawia się 70-lecie Konwencji haskiej. Właściwa implementacja jej postanowień jest możliwa wyłącznie poprzez powszechną aktualizację dokumentacji dotyczącej zabytków. Misja Instytutu, realizowana przez Ośrodek Dokumentacji Zabytków, a potem Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków, jest dzisiaj bardziej aktualna niż kiedykolwiek. Zapewnienie aktualnej, pełnej dokumentacji zasobu zabytkowego w Polsce staje się kluczowym wyzwaniem z punktu widzenia systemowej odpowiedzi na potrzebę budowy nowego systemu bezpieczeństwa dziedzictwa kulturowego.”

Podczas oficjalnej części głównych obchodów MDOZ 2024 wręczono **odznaczenia dla służb konserwatorskich i osób zasłużonych dla bezpieczeństwa dziedzictwa kultury** – medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, złotą i srebrną odznakę „Za opiekę nad zabytkami” oraz odznakę honorową „Zasłużony dla kultury polskiej”. Pełna lista odznaczonych dostępna jest [tutaj](#). Wszystkim serdecznie, jeszcze raz gratulujemy.

główne obchody MDOZ 2024 w Zamku Królewskim w Warszawie - zastępca dyrektora NID Elżbieta Ofat, dyrektor NID dr hab. Katarzyna Zalasińska, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Generalna Konserwator Zabytków Bożena Żelazowska, zastępca dyrektora Zamku Królewskiego w Warszawie, Ziemowit Koźmiński, fot. Bartek Dębkowski / Kreatyw! Media

Nagranie z głównych obchodów MDOZ 2024 obejrzyć można [na naszym kanale YouTube](#). Dostępna jest również [relacja na żywo z regionalnych obchodów MDOZ w Krakowie](#).

Tegoroczne obchody Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków połączyły konserwatorów, właścicieli zabytków, pasjonatów, lokalne władze i społeczności, aby wspólnie cieszyć się z tego, co udało się na przestrzeni ostatnich lat w zakresie ochrony zabytków osiągnąć i debatować nad wyzwaniami, które są jeszcze przed nami.

Jak podkreśliła dyrektor Narodowego Instytutu Dziedzictwa, dr hab. Katarzyna Zalasińska podczas regionalnych obchodów MDOZ w województwie małopolskim, w Krakowie:

„Uważamy, że ważne jest to, aby to święto tętniło życiem również pomiędzy właścicielami zabytków, między miłośnikami, żeby było osiłą do spotkań osób, które opiekują się dziedzictwem narodowym na co dzień, dlatego że w rzeczywistości jest to święto nie tylko służb konserwatorskich, ale przede wszystkim jest to ważny dzień, w którym przypominamy, podkreślamy trud tych wszystkich, którzy na co dzień spuściznę kulturową naszego kraju się opiekują.”

Za organizację wydarzeń w całej Polsce odpowiedzialni byli pracownicy Oddziałów Terenowych Narodowego Instytutu Dziedzictwa, których zaangażowanie i serce włożone w przygotowania tegorocznych obchodów było głównym składnikiem sukcesu i ciepłej atmosfery panującej podczas spotkań.

Tyle różnorodnych i inspirujących wydarzeń nie mogłoby się odbyć bez współorganizatorów oraz partnerów wydarzeń, którym serdecznie **dziękujemy za współpracę!**

Wszystkie relacje z wydarzeń MDOZ, które odbyły się w tym roku:

- 9.04 – Toruń – Obchody MDOZ 2024 dla studentów
[Dzień otwarty w Oddziale Terenowym Narodowego Instytutu Dziedzictwa w Toruniu. Spotkanie i warsztaty dla studentów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.](#)
Organizator: Oddział Terenowy NID w Toruniu

Obchody MDOZ 2024 w OT w Toruniu fot. NID/ Leszek Kotlewski

- 9.04 – Gdańsk – Obchody MDOZ 2024 dla studentów
[Spotkanie dla studentów w Oddziale Terenowym Narodowego Instytutu Dziedzictwa w Gdańsku.](#)
Organizator: Oddział Terenowy NID w Gdańsku

Obchody MDOZ 2024 w Oddziale Terenowym w Gdańsku – w sieni ze studentami, fot. R. Hirsch

- 11.04 – Starachowice – Regionalne obchody MDOZ 2024 w województwie świętokrzyskim
[Konferencja „Od historii przemysłu do przemysłu kultury. Sposoby wykorzystania dziedzictwa postindustrialnego w regionie świętokrzyskim”](#)
Organizatorzy: Oddział Terenowy NID w Kielcach, Muzeum Przyrody i Techniki „Ekomuzeum” im. Jana Pazdura w Starachowicach

Obchody MDOZ 2024 w Starachowicach, fot. Joanna Rek

- 11.04 – Kraków – Regionalne obchody MDOZ 2024 w województwie małopolskim
[Konferencja „Pomnik historii. Rozkodować miejsce i czas” oraz prezentacje zabytkowych krakowskich organów](#)
Organizatorzy: Oddział Terenowy NID w Krakowie, Małopolski Instytut Kultury

Przemówienie dyrektor NID dr hab. Katarzyny Zalasieńskiej, fot. NID/ Anna Śmigielska

- 13.04 – Warszawa – Obchody MDOZ 2024 dla społecznych opiekunów zabytków
[Spotkanie dla społecznych opiekunów zabytków „Strażnicy dziedzictwa wobec wyzwań współczesności”](#)
Organizatorzy: Oddział Terenowy NID w Warszawie, Dział Zarządzania Dziedzictwem i Analiz Wpływu Zmian Klimatu na Dziedzictwo NID, Zamek Królewski w Warszawie

zwiedzanie Zamku Królewskiego dla społecznych opiekunów zabytków, MDOZ 2024, fot. NID/ Anna Śmigielka

- 14.04 – Warszawa – Obchody MDOZ 2024 dla rodzin

[Warsztat rodzinny „To ja! Zabytek”. Warsztat towarzyszący wystawie: „Projektant. Wojciech Jastrzębowski”](#)

Organizatorzy: Oddział Terenowy NID w Warszawie, Zespół ds. Edukacji NID, Muzeum Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie

Patrycja Jastrzębska prowadzi warsztaty rodzinne, MDOZ 2024, fot. NID/ Agnieszka Makowska

- 16.04 – Czerniewice – Regionalne obchody MDOZ 2024 w województwie łódzkim
[Konferencja „Wielkie sensacje w małych zabytkach”. Panel dyskusyjny – „Jak promować zabytki w małych miejscowościach?”](#)
Organizatorzy: Oddział Terenowy NID w Łodzi, Gmina Czerniewice, parafia pw. św. Małgorzaty Dziewicy i Męczennicy w Czerniewicach

dr hab. Monika Bogdanowska, obchody MDOZ 2024 w Czerniewicach, fot. NID/ Jakub Pawlak

- 20.04 – Pułtusk – Regionalne obchody MDOZ 2024 w województwie mazowieckim
[Spotkanie „Kolegiata w Pułtusku – perła Mazowsza – pomnik historii i jego dzieje” oraz koncert organowy](#)
Organizatorzy: Oddział Terenowy NID w Warszawie, Dział Zarządzania Dziedzictwem i Analiz Wpływu Zmian Klimatu na Dziedzictwo NID, Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków

dr Paulina Biernacka z Muzeum Regionalnego w Pułtusku oprowadza gości po kolegiacie Zwiastowania Najświętszej Maryi Pannie w Pułtusku, fot. NID/ Barbara Halliop

- 21.04 – Żórawina – Regionalne obchody MDOZ 2024 w województwie dolnośląskim
[Spotkanie „Kościół Trójcy Świętej w Żórawinie – perła manieryzmu” oraz koncert organowy w Kościele Świętej Trójcy w Żórawinie](#)
Organizatorzy: Oddział Terenowy NID we Wrocławiu, parafia pw. św. Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny w Żórawinie

koncert – obchody MDOZ w Żórawinie, fot. Piotr Roczek

- 21.04 – Mariańskie Porzecze – Obchody MDOZ 2024
[Konferencja i koncert organowy „Skarby w puszczalkach zakłete – organy w kościele Matki Bożej Bolesnej w Mariańskim Porzeczcu”](#)
Organizator: Zespól ds. Organów Historycznych – NID Warszawa

dr hab. Małgorzata Trzaskalik-Wyrwa podczas obchodów MDOZ 2024 w Mariańskim Porzeczcu,
fot. NID/ dr hab. Katarzyna Zalańska

- 22.04 – Siemczyno – Regionalne obchody MDOZ 2024 w województwie zachodniopomorskim
[Konferencja „Zachodniopomorskie pomniki historii – trudne dziedzictwo”](#)
Organizatorzy: Oddział Terenowy NID w Szczecinie, Henrykowskie Stowarzyszenie w Siemczynie, Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie

otwarcie obchodów MDOZ w Siemczynie – organizatorzy, fot. NID/ Radosław Walkiewicz

- 23.04 – Bojadła – Regionalne obchody MDOZ 2024 w województwie lubuskim
[Konferencja „Dobre praktyki w opiece nad zabytkami – forum wymiany doświadczeń”](#)
Organizatorzy: Oddział Terenowy NID w Zielonej Górze, Fundacja Pałac Bojadła

obchody MDOZ 2024 w Bojadłach, fot. NID

- 24.04 – Leszno – Regionalne obchody MDOZ 2024 w województwie wielkopolskim
[Konferencja „Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków – 30 lat pomników historii w województwie wielkopolskim”](#)
Organizatorzy: Oddział Terenowy NID w Poznaniu, Prezydent Miasta Leszna, Muzeum Okręgowe w Lesznie, Miejski Konserwator Zabytków w Lesznie

zwiedzanie pałacu Sułkowskich, obchody MDOZ 2024 w Lesznie, fot. NID/ Tomasz Łuczak

- 24.04 – Żyrardów – Obchody MDOZ 2024 dla młodzieży

[Spacer dla młodzieży połączony z warsztatami dziennikarskimi „Było, jest i będzie. Rewitalizacja zabytkowego Żyrardowa oczami młodych”](#)

Organizatorzy: Dział Zarządzania Dziedzictwem i Analiz Wpływu Zmian Klimatu na Dziedzictwo NID, Oddział Terenowy NID w Warszawie, Urząd Miasta Żyrardowa, Zespół Szkół nr 1 w Żyrardowie, projektymiejskie.pl

MDOZ 2024 w Żyrardowie, fot. uczniowie Zespołu Szkół nr 1 w Żyrardowie

- **27.04 – Józefów – Obchody MDOZ 2024**

[Spotkanie z miłośnikami i użytkownikami domów drewnianych na linii otwockiej „Narodowy Instytut Dziedzictwa na rzecz ochrony drewnianej architektury letniskowej – działania, doświadczenia, plany na przyszłość”](#)

Organizatorzy: Oddział Terenowy NID w Warszawie, Stowarzyszenie Właścicieli, Mieszkańców i Miłośników domów drewnianych na linii otwockiej – Świdermajerowie, Dom Nauki i Sztuki/willa „Frankówka”, Miejski Ośrodek Kultury w Józefowie

obchody MDOZ 2024 w Józefowie, na zdjęciu od lewej – dyrektor Miejskiego Ośrodka Kultury w Józefowie – Agnieszka Rogalska-Jung, dyrektor NID – dr hab. Katarzyna Zalańska, Generalny Konserwator Zabytków, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Bożena Żelazowska, Wiceburmistrz Miasta Józefowa – Piotr Gąszcz, Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków – Marcin Dawidowicz i Radny Powiatu Otwockiego – Janusz Goliński, fot. NID

- **29.04 – Zakopane – Obchody MDOZ 2024 w Centrum Architektury Drewnianej**

[Konferencja i warsztaty snycerskie „Styl zakopiański w detalu”](#)

Organizator: Pracownia Terenowa NID – Centrum Architektury Drewnianej w partnerstwie z Muzeum Tatrzańskim im. Dra Tytusa Chałubińskiego oraz Stowarzyszeniem „Dom Pod Jedłami”.

warsztaty snycerskie, obchody MDOZ 2024 w Zakopanem, fot. NID/ Anna Dzwolak

- **30.04 – Rydzyna – Obchody MDOZ 2024**

[Prezentacja ostatnich prac konserwatorskich w Zamku Królewskim w Rydzynie](#)

Organizator: Pracownia Terenowa NID „Zespół pałacowo-parkowy” w Trzebinach.

Uczestnicy obchodów MDOZ 2024 przed zamkiem, fot. NID/ Teresa Palacz

- **01-05.05 – Park Mużakowski – Obchody MDOZ 2024 w miejscu światowego dziedzictwa**

[„Majówka z Parkiem Mużakowskim”, warsztaty, spacerzy tematyczne związane z 20-leciem wpisu Parku na Listę światowego dziedzictwa UNESCO](#)

Organizatorzy: Pracownia Terenowa NID w Mużakowie, zespół ds. przygotowania projektu „Park Mużakowski – zwiększenie atrakcyjności turystycznej i dostępności obiektu światowego dziedzictwa UNESCO”.

Majówka z Parkiem Mużakowskim, koncert Thalloris Quartet, fot. NID/ Paweł Hołubiec

18.05 – Warszawa – Obchody MDOZ 2024 dla rodzin

[Rodzinny spacer z elementami gry miejskiej „Odkrywamy tajemnice Traktu Królewskiego”](#)

Organizator: Oddział Terenowy NID w Warszawie oraz Zespół ds. Edukacji NID

Patrycja Jastrzębska (NID) prowadząca spacer „Odkrywamy tajemnice Traktu Królewskiego” w ramach obchodów MDOZ 2024, fot. Adam Jastrzębski

Patronat honorowy nad wydarzeniami objęła Bożena Żelazowska, Generalny Konserwator Zabytków, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Organizacja obchodów Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków została sfinansowana ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.